

Każde dziecko, także niepełnosprawne ma prawo do nauki

Zapewnia to Konstytucja RP (art. 70), jak również kilka aktów prawnych, w tym Ustawa z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty .

Do kształcenia specjalnego i integracyjnego kwalifikują dzieci niepełnosprawne uprawnione do tego Zespoły Orzekające Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych (PPP)

Korzystanie z pomocy PPP jest dobrowolne i nieodpłatne. W poradni można skonsultować wybór formy kształcenia najlepszej dla dziecka, ale ostateczna decyzja o wyborze odpowiedniej metody nauki oraz rodzaju szkoły należy do rodziców lub opiekunów dziecka.

8.1. Przedszkole

Dzieci niepełnosprawne objęte są wychowaniem przedszkolnym od 3 do 6 lat, a w wieku 6 lat mają prawo do rocznego przygotowania przedszkolnego (tzw. "zerówka"). Pobyt w przedszkolu przedłużyć się może do 10 roku życia, jeżeli dziecko ma orzeczenie PPP. Do przedszkoli publicznych w pierwszej kolejności powinny być przyjęte m.in. dzieci matek z I lub II grupą inwalidzką oraz dzieci matek lub ojców samotnych. Na początek strony

8.2. Szkoła podstawowa i gimnazjum:

Obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego, w tym roku kalendarzowym, w którym kończy ono 7 lat oraz trwa (od 1 września 1999 r. zgodnie z reformą oświatową) do ukończenia gimnazjum, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 lat. Uczniowie niepełnosprawni mogą kontynuować naukę w szkole podstawowej specjalnej do ukończenia 21 lat, a w szkole ponadpodstawowej specjalnej do jej ukończenia, ale nie dłużej niż do ukończenia 24 lat. Za spełnienie obowiązku szkolnego uznaje się również udział dzieci i młodzieży w zajęciach rewalidacyjno - wychowawczych.

8.3. Rodzice mają obowiązek:

Zgłosić dziecko do szkoły, zapewnić regularne uczęszczanie na zajęcia (pamiętajmy, że gmina ma obowiązek zapewnić bezpłatny transport i opiekę w czasie przewozu dzieci niepełnosprawnych, uczęszczających do publicznych szkół podstawowych i gimnazjów). Jeśli rodzice nie spełnią obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, grozi im kara pieniężna.

Dla dzieci niepełnosprawnych organizowane są klasy i szkoły specjalne lub integracyjne w szkołach podstawowych (od września 1999 r. także w gimnazjach) oraz szkoły zawodowe, przygotowujące do zawodu i licea profilowane. Dziecko np. niepełnosprawne ruchowo, przewlekle chore może pobierać naukę w ramach nauczania indywidualnego - w miejscu pobytu, chociaż nie jest to forma popierana przez psychologów, ponieważ izoluje dziecko od rówieśników. Przeciwwagą jest nauczanie integracyjne, które zapewnia kontakt z innymi

dziećmi. Po informacje dotyczące placówek integracyjnych, można zgłaszać się do kuratoriów w całym kraju.

8.4. Preferencje wobec dzieci niepełnosprawnych:

A. Niepełnosprawność uczniów (z wyjątkiem uczniów szkół specjalnych dla dzieci upośledzonych w stopniu umiarkowanym i znacznym) jest uwzględniana, gdy:

- uczeń z deficytami rozwojowymi nie może sprostać wymaganiom programowym - można obniżyć wymagania w zakresie wiedzy z danego przedmiotu.
- uczeń jest w złej kondycji fizycznej, psychicznej - może być zwolniony z wychowania fizycznego, plastyki, techniki, muzyki.
- uczeń jest niedosłyszący - może być zwolniony z nauki jednego języka obcego.

B. Absolwenci niepełnosprawni przystępują do egzaminu w powszechnie obowiązującym terminie. Jednak w uzasadnionych przypadkach przewodniczący komisji może wyrazić zgodę na egzaminy pisemne i ustne w wydzielonej sali lub w domu absolwenta, ustalając sposób przeprowadzania egzaminów odpowiednio do możliwości mówienia, pisania i poruszania się.

Dziecko niepełnosprawne a integracja, czyli co mogą zrobić rodzice aby powstały klasy integracyjne.

Podstawy prawne:

1. Ustawa z dn. 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz.U.96.67.329 z późn. zm.)

2. Zarządzenie nr 29 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 4 października 1993 roku w sprawie zasad organizowania opieki nad uczniami niepełnosprawnymi, ich kształcenia w ogólnodostępnych i integracyjnych publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz organizacji kształcenia specjalnego (Dz.Urz. MEN 1993.9.36).

3. Zarządzenie nr 15 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 1993 roku w sprawie zasad udzielania uczniom pomocy psychologicznej i pedagogicznej (Dz.Urz. MEN 1993.6.19).

Możliwości kształcenia dzieci niepełnosprawnych nie kończą się na szkolnictwie specjalnym oraz nauczaniu indywidualnym. Jest oczywiste, iż każdy instytucjonalny podział na dzieci sprawne i niesprawne jest tworzeniem swego rodzaju getta. Krytycy integracji dzieci zdrowych i niepełnosprawnych podkreślają, że nie mamy odpowiednio przygotowanych szkół oraz odpowiednich programów i nauczycieli. To wszystko prawda. Jest również prawdą, iż są dzieci niepełnosprawne tak poszkodowane, że realizowanie integracji nie służyło by ich dobru. Są to jednak przypadki marginalne lub stosunkowo nieliczne.

Wskazówki , które ułatwią rodzicom tworzenie klas integracyjnych na swoim terenie:

1. Rodzice mają prawo nie godzić się na umieszczenie dziecka niepełnosprawnego w szkole specjalnej, jak również mogą nie zgodzić się na prowadzenie nauczania indywidualnego. Oznacza to, że gmina ma obowiązek, jeżeli pragną tego rodzice, zapewnić odpowiednia formę kształcenia: klasy integracyjne lub klasy specjalne na terenie szkoły masowej.

2. Rodzice maja prawo domagać się rekfalifikacji dziecka ze szkoły specjalnej do masowej jeżeli są przekonani do słuszności takiej decyzji.

3. Istnieją wyjątkowe sytuacje, w których ze względu na bardzo poważne dysfunkcje w rozwoju dziecka, uzasadnione jest kwalifikowanie dziecka do np. "szkoły życia", specjalnego ośrodka bądź do nauczania indywidualnego. Jednak tego rodzaju decyzje, podejmowane we współpracy i za zgodą rodziców, wymagają rzetelnego uzasadnienia.

4. Decyzję o powołaniu klasy integracyjnej podejmuje dyrekcja szkoły masowej.

5. Dzieci do klas integracyjnych kwalifikuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

6. Do powołania klasy integracyjnej konieczna jest odpowiednia liczebność klasy oraz odpowiednie proporcje ilości dzieci niepełnosprawnych do pełnosprawnych (w zasadzie od 3 do 5 dzieci niepełnosprawnych w klasie liczącej 15 do 20 dzieci).

7. Klasa powinna posiadać, na stałe, dwóch nauczycieli: prowadzącego oraz drugiego pedagoga, najlepiej specjalnego.

8. Dzieci niepełnosprawne, oprócz uczestnictwa w zajęciach klasowych, biorą również udział w zajęciach dodatkowych na terenie szkoły, przyznawanych przez poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w zależności od indywidualnych potrzeb edukacyjnych (są to zajęcia, rewalidacyjne, logopedyczne, gimnastyka korekcyjna, rehabilitacja ruchowa i inne).

9. Jest konieczne by rodzice dzieci otrzymywali od nauczycieli prowadzących i pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, szczegółowe wytyczne do programu wszechstronnego usprawniania realizowanego w domu.

10. Szkoła prowadząca klasy integracyjne, może otrzymać specjalną subwencję z Ministerstwa Edukacji Narodowej.

11. Nauczanie integracyjne jest tańsze niż nauczanie indywidualne oraz zdecydowanie bardziej korzystne dla dzieci - zarówno niepełnosprawnych jak i sprawnych.

12. Najlepszym rozwiązaniem jest tworzenie ciągu klas, czyli co roku otwieranie następnej klasy I. Jest to konieczne na przykład w przypadku konieczności powtórzenia klasy przez dziecko (co samo w sobie jest ostatecznością - szczególnie w nauczaniu integracyjnym!).

13. Nauczyciele pracujący w klasach integracyjnych powinni doskonalić swoje umiejętności w oparciu o kursy podyplomowe i inne. Na początek strony

Jeśli ktoś z Państwa chciałby podjąć w tej sprawie konkretne działania, proponujemy:

1. W pierwszym etapie, osoby dążące do uruchomienia klasy integracyjnej, powinny skontaktować się z miejscową Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w celu uzyskania współpracy oraz ustalenia:

- która szkoła w danej miejscowości jest najbardziej otwarta na problemy dzieci z różnorodnymi zaburzeniami. Chodzi o szkołę, która byłaby zainteresowana utworzeniem klasy integracyjnej (najlepiej, aby była to szkoła rejonowa dziecka lub położona najbliżej miejsca zamieszkania).
- która szkoła z danej miejscowości zaczyna borykać się z naborem na nowy rok szkolny (ze względu na niż demograficzny). Aby nie utracić oddziału w szkole i nie zwalniać nauczycieli - tego rodzaju szkoły decydują się czasami na otwarcie klasy integracyjnej o mniejszej liczbie uczniów.
- należy ustalić czy są inne dzieci niepełnosprawne w rejonie najbliższym danej szkoły.

UWAGA: Choć przepisy mówią o 3-5 dzieciach niepełnosprawnych w klasie 15-20 osobowej to wiemy jednak, i dopuszczają to przepisy, że w wyjątkowych wypadkach kurator może się zgodzić na mniejszą liczbę dzieci niepełnosprawnych w oddziale. Z drugiej strony, nie jest jednak dobrze, aby liczba dzieci niepełnosprawnych w klasie była niższa niż troje. Często pojawiają się wówczas problemy emocjonalne i społeczne. Możecie się też Państwo spotkać z propozycją przyjęcia dziecka do klasy masowej, ale jeżeli nie będzie to klasa integracyjna to często kończy się to niepowodzeniem. Tego typu klasa powinna być odpowiednio przygotowana (integracja w pełnym tego słowa znaczeniu).

2. Po uzyskaniu tych wstępnych informacji byłoby wskazane zorientowanie się czy któryś z pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej posiada doświadczenie w sprawach związanych z kształceniem integracyjnym. Może to być np. osoba szkoląca się w tym zakresie albo po prostu zainteresowana tą tematyką. Jeśli w miejscowej Poradni jest taka osoba należy to wykorzystać zwracając się do niej z prośbą o pomoc i jednocześnie deklarując własny udział w planowanych działaniach zmierzających do uruchomienia klasy integracyjnej.

3. Kolejnym krokiem, najlepiej wykonanym już we współpracy z Poradnią (lub niezależnie, jeżeli nie uzyskacie Państwo współpracy) jest podjęcie kontaktu z dyrekcją szkoły podstawowej znajdującej się w rejonie miejsca zamieszkania lub w pobliżu i uzyskanie współpracy w tworzeniu klasy integracyjnej.

4. W przypadku gdyby nie powiodła się współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, lub dyrekcją szkoły, można zwrócić się do Wydziału Edukacji w Urzędzie Miejskim z wnioskiem o utworzenie klasy integracyjnej w którejś ze szkół miejskich. Jest to jednak rozwiązanie najgorsze z możliwych. Odgórne narzucanie danej szkole obowiązku prowadzenia klasy integracyjnej nie rokuje dobrze dla niepełnosprawnych uczniów.

5. Dla powodzenia całej sprawy dobrze byłoby aby zainteresowani rodzice występowali

wspólnie: argumentując i przekonując do utworzenia klasy integracyjnej.

Równocześnie pragniemy zwrócić Państwa szczególną uwagę na fakt, że szanse niepełnosprawnego dziecka na rozwój i uzyskanie samodzielności życiowej są znacznie większe (a nierzadko tylko wówczas możliwe) jeśli w proces terapii i edukacji dziecka zaangażowani są rodzice. Nawet najlepsza szkoła nie rozwiąże problemów dzieci niepełnosprawnych bez intensywnej terapii i edukacji podejmowanych w domu. Konieczne jest, zatem codzienne, trwające siedem dni w tygodniu, usprawnianie dziecka we własnym domu w oparciu o dobrze przygotowany program obejmujący wszystkie sfery rozwojowe dziecka: intelektualną, fizyczną i społeczną.